

DOI: 10.32347/2076-815X.2024.85.711-725

УДК 721.01

д.арх., професор **Шулик В.В.**,
v-shulik@ukr.net, vshulik1965@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2587-1617,**Кошель В.А.**, vladya0710@gmail.com, Vladislav.Koshel@kname.edu.ua,
ORCID:0000-0003-2097-2045,Харківський національний університет
міського господарства імені О.М. Бекетова

ПРО СТАН ФОРМУВАННЯ ЦЕНТРІВ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Наводиться короткий аналіз існуючого стану та надаються окремі рекомендації щодо розвитку мережі центрів громадської безпеки об'єднаних територіальних громад Харківської області.

Ключові слова: центри громадської безпеки; пожежне депо; мережа центрів громадської безпеки, об'єднані територіальні громади.

Постановка проблеми. Безпека життєдіяльності населення є однією із головних завдань як державних органів та і органів місцевого самоврядування. Основні складові елементи забезпечення безпеки об'єднаних територіальних громад (ОТГ) та фактори, що впливають на них, розглянуто в роботі [1]. Згідно із наведеними там даними безпека ОТГ залежить від економічних, екологічних, соціальних, та інформаційних показників. В свою чергу на економічні показники впливають наступні фактори: рівень інфраструктури, рівень інновацій, рівень безробіття, рівень корупції та рівень фінансової грамотності. На екологічні показники впливають: рівень забруднення водних ресурсів, стан природньо-заповідного фонду, рівень відходів, рівень забруднення земельних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря тощо. На соціальні показники впливають: рівень доходів громадян, стан їхнього здоров'я, рівень освіти населення, належні санітарні умови і т.і. На інформаційні показники впливають: доступ до мережі Інтернет, доступність і достовірність даних, рівень розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Одним з головних аспектів забезпечення безпеки ОТГ є періодичний моніторинг вищевказаних показників для подальшої оцінки ризиків та загроз безпеці ОТГ. Така конфігурація чинників, які впливають на безпеку населення, підкреслює важливість процесу утворення в межах ОТГ спеціалізованих кооперованих об'єктів – центрів громадської безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Автори робіт [2,3] проаналізували основні фактори небезпеки та ризики виникнення надзвичайних ситуацій на теренах Харківської області на основі статистичних даних виникнення надзвичайних ситуацій (НС) на даній території. В результаті аналізу було виявлено, що основними типами надзвичайних ситуацій на території Харківської області є наступні: соціальні – 8%, природні – 36% та техногенні – 56%. Також в роботах зазначено, що через значну кількість взаємопов'язаних факторів в Харківській області наростає потенціал небезпеки виникнення НС та їх наслідків. Серед природних загроз виділено процеси підтоплення, зсувні та карстові процеси, просідання лесових ґрунтів та комплексні гідрометеорологічні явища, до техногенних загроз віднесено радіаційну, хімічну небезпеку, пожежну та вибухову небезпеку. У свою чергу, основні проблеми техногенно-екологічної безпеки в місті Харків та шляхи їх вирішення описані в іншій роботі [4], де також перелічені основні чинники, що впливають на еко-середовище міста.

Метою публікації є аналіз поточного стану безпекової ситуації в Харківській області та формування центрів громадської безпеки ОТГ.

Результати та їх обґрунтування. Загальновідомо, що одним з головних обов'язків державної влади в країні було і є забезпечення безпеки населення. В сучасній Україні ці обов'язки закріплено в Конституції України: ст. 3 «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю», ст. 27 «Кожна людина має невід'ємне право на життя. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави - захищати життя людини», ст. 25 «Україна гарантує піклування та захист своїм громадянам, які перебувають за її межами»[5].

На сьогоднішній день основним органом забезпечення безпеки на території України є Державна служба з надзвичайних ситуацій (ДСНС). Основними завданнями ДСНС України є: реалізація державної політики у сферах цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації надзвичайних ситуацій, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, профілактики травматизму не виробничого характеру, а також гідрометеорологічної діяльності; здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням та виконанням вимог законодавства у сферах пожежної і техногенної безпеки, цивільного захисту, за діяльністю аварійно-рятувальних служб; внесення на розгляд уряду країни пропозицій щодо формування державної політики у відповідній сфері; реалізація в межах своєї компетенції державної політики у сфері волонтерської діяльності [6].

Одними з основних архітектурно-містобудівних елементів структури ДСНС є державні пожежно-рятувальні частини (ДПРЧ). На даний час в Харківській області налічується 65 державних пожежно-рятувальних частин [7].

Після прийняття Верховною Радою України закону «Про добровільне об'єднання територіальних громад» 15 лютого 2015 року на території України було утворено 1439 об'єднаних територіальних громад, 56 з яких утворилися в Харківській області [8]. Задля посилення безпеки громадян, адміністраціями вищезазначених громад приймаються рішення про будівництво на їх території об'єктів нового типу – «центрів громадської безпеки» (центр безпеки громадян) та організації загонів місцевої протипожежної охорони (МПО).

Основними завданнями МПО є: забезпечення пожежної безпеки; запобігання виникненню пожеж та нещасних випадків під час пожеж; гасіння пожеж, рятування населення, а також надання допомоги у ліквідації наслідків інших надзвичайних ситуацій [9]. У свою чергу, центр громадської безпеки – об'єкт інфраструктури громади, в якому можуть розміщуватися декілька служб, що забезпечують безпеку життєдіяльності населення (пожежно-рятувальний підрозділ з диспетчерським пунктом громади, підрозділ медичної допомоги, поліцейська станція).

Головною метою створення центрів безпеки є забезпечення доступності публічних послуг, що надаються населенню територіальних громад – передусім забезпечення захисту населення і територій від пожеж та надзвичайних ситуацій, а також дотримання громадської безпеки. Центр безпеки спрямований на задоволення потреб громади у комплексному забезпеченні безпеки – як у сфері цивільного захисту, так і у сфері громадського порядку. Такий центр має бути опорним і координаційним щодо інших місцевих та добровільних пожежно-рятувальних підрозділів громади.

На сьогодні на території України функціонує 42 Центри безпеки (у Донецькій - 16, Полтавській - 6, Дніпропетровській, Черкаській, Вінницькій, Івано-Франківській – 3, Рівненській, Чернівецькій - по 2, Закарпатській, Одеській, Херсонській, Хмельницькій областях - по 1) [10]. В межах Харківської області реалізацію даного проекту було розпочато в січні 2023 року на території Височанської ОТГ в смт Покотилівка. Утворення ЦГБ планується через реконструкцію будівлі колишньої місцевої котельної. На даний момент проводиться збір вихідних даних для розробки проектної документації та підготовки будівлі до робіт з реконструкції [11].

Зважаючи на складність процесу формування нового типу будівель, фахівцями вже були проведені наукові дослідження, результати яких покладені в основу прийнятих проектних рішень на практиці, а також опубліковані у науковому збірнику [12] та увійшли до складу навчально-практичного

посібника [13]. Виходячи із основних вимог, які пред'являються до вказаних будівель, наведеними вище проектами забезпечується вирішення таких питань, як функціональна, у тому числі і технологічна, доцільність, технічна надійність, архітектурно-художня виразність та економічність [14]. Також були розглянуто питання та надані окремі рекомендації щодо структурно-функціонального моделювання центрів громадської безпеки об'єднаних територіальних громад [15].

За функціональним наповненням будівлі ЦГБ та пожежні депо можуть бути вирішені у наступних варіантах: 1. Центр громадської безпеки із розширеним набором функцій (пожежне депо на 2 авто, блок медичної допомоги, блок інспектора поліції з боксом для авто, блок приміщень для зберігання комунальних авто та шкільних автобусів). 2. Центр громадської безпеки із середнім набором функцій (пожежне депо на 1 авто, бокс автомобіля медичної допомоги, блок інспектора поліції з боксом для авто, бокс зберігання шкільного автобуса). 3. Центр громадської безпеки із мінімальним набором функцій (пожежне депо на 1 авто, бокс для зберігання техніки оперативного реагування). Окрім вказаного вище, враховуючи практику будівництва таких об'єктів до цього переліку можна додати інші типи, а саме: 4. Розширене пожежне депо на 8 пожежних автомобілів. 5. Розширене пожежне депо на 6 пожежних автомобілів (рис 3). 6. Розширене пожежне депо на 5 пожежних автомобілів. 7. Розширене пожежне депо на 4 пожежних автомобілі. 8. Розширене пожежне депо на 3 пожежних автомобілі. 9. Пожежне депо на 2 пожежних автомобілі. 10. Пожежне депо на 1 пожежний автомобіль. У свою чергу, згідно діючого нормативного акту ДБН Б.2.2-12:2019 "Планування і забудова територій" пожежні депо за кількістю пожежної та аварійно-рятувальної техніки можуть бути розділені на 3 типи: I – одна одиниця техніки, II – 2-6 одиниць, III – 7 та більше одиниць [16].

Тобто центри громадської безпеки призначені для попередження та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій шляхом поєднання в одній кооперованій будівлі представництв трьох служб: служби з надзвичайних ситуацій (ДСНС), правоохоронної служби (МВС) та медичної служби (МОЗ). Варто зазначити, що лише 27 з 42 існуючих центрів громадської безпеки мають в своєму складі представництво правоохоронної служби та лише 5 мають представництво медичної служби. Але обидві ці служби є невід'ємними частинами системи забезпечення безпеки громадян.

У роботі [17] детально описано всі позитивні сторони проекту «Поліцейський офіцер громади», запровадженого у 2019 році, що направлений на впровадження абсолютно нової системи роботи працівників МВС, які перш за все повинні задовольняти потреби громади, її місцевого населення, що є

можливим за рахунок підтримання постійного контакту поліцейських з жителями громади. Такий контакт можливо забезпечити при умові проживання працівника поліції на території громади. Саме тому, коли поліцейський стане повноправним представником конкретної громади, житиме її проблемами, перебуватиме на постійному зв'язку із мешканцями та допомагатиме їм, це дозволить поліції відповідати очікуванням громади. Така взаємна співпраця забезпечить підвищення якості умов життя, безпеки та оперативності реагування на ті чи інші ситуації.

Одним з основних показників безпеки життя і діяльності мешканців територіальних громад є стан їх здоров'я [18]. Здоров'я людини залежить:

- на 50% від способу життя;
- на 20-25% від стану навколишнього середовища;
- на 15-20% від генетичних чинників;
- на 10% від рівня медичної допомоги.

Тобто якість і своєчасність надання медичної допомоги відіграє важливу роль в забезпеченні безпечного існування населення громадян. Медична допомога є своєчасною, за умови надання постраждалим першої медичної допомоги на протязі 30 хвилин після ураження, долікарської (фельдшерської) протягом 1-2 години, а першої лікарської допомоги протягом 4-6 годин. Метою першої медичної допомоги є рятування життя людини, попередження чи зменшення важких ускладнень та підготовки постраждалого для евакуації до лікувальних закладів [18].

Важливість наявності медичної служби в структурі центрів громадської безпеки гарно ілюструють збитки нанесені ситуаціями, які можуть виникнути на території громади та службами, які приймають участь в «компенсації» цих збитків. Умовно збитки можна поділити на (рис.1):

- фізичні, тобто ті, що виникли внаслідок загроз, які можуть нанести шкоду фізичному стану людини (здоров'ю).
- моральні, ті що виникли внаслідок загроз, що можуть нанести морально-психологічну шкоду людині
- матеріальні, ті що виникли внаслідок загроз, що можуть нанести шкоду майну, що знаходиться у власності людини.

Самі ж збитки можуть виникати внаслідок: надзвичайних ситуацій, нормативно-правових порушень та при впливі хвороботворних факторів.

Враховуючи наведені основні групи збитків (рис.1) можна зробити висновок що моральні та фізичні збитки, які виникли внаслідок трьох типів небезпечних ситуацій, компенсуються за участі медичної служби, і лише матеріальні збитки можуть бути компенсовані за участі правоохоронної служби або за рахунок коштів фізичних осіб. Виходячи з вищесказаного можна зробити

висновок, що медична служба відіграє провідну роль в забезпеченні безпеки громадян.

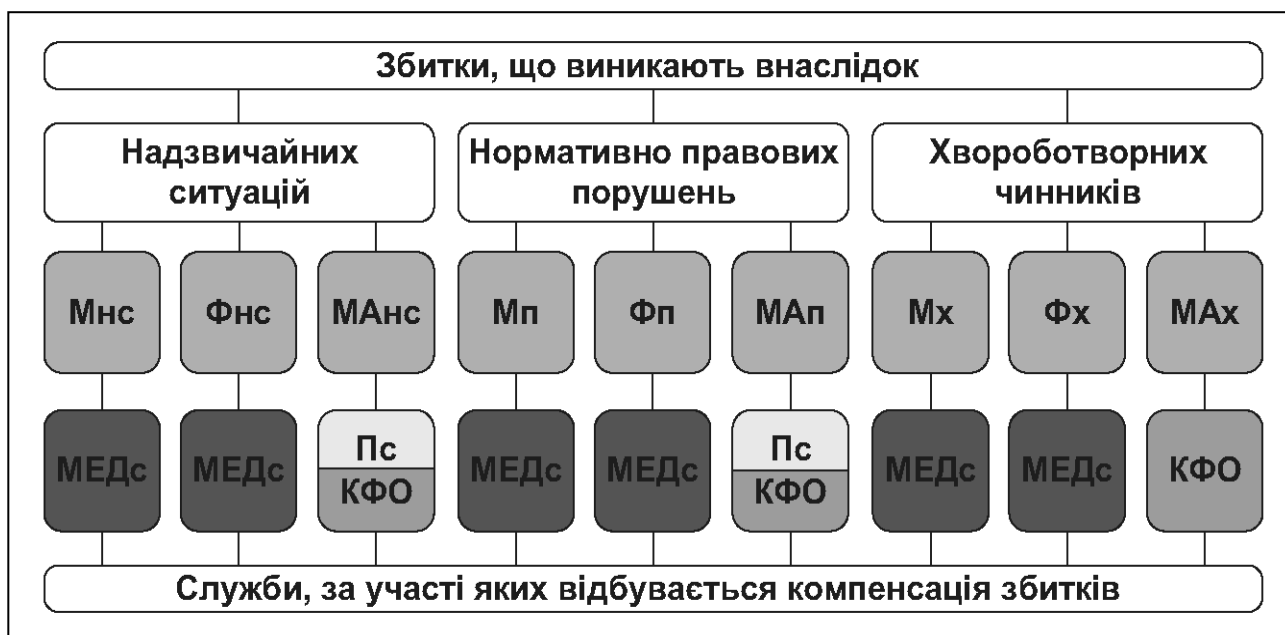

Рис 1. Схема збитків, що виникають внаслідок небезпечних ситуацій та служб, що приймають участь у їх компенсації

Умовні позначки:

Мнс - моральний збиток, що виник внаслідок надзвичайної ситуації; **Мп** - моральний збиток, що виник внаслідок нормативно-правових порушень; **Мх** - моральний збиток, що виник внаслідок хвороботворних чинників.

Фнс - фізичний збиток, що виник внаслідок надзвичайної ситуації; **Фп** - фізичний збиток, що виник внаслідок нормативно-правових порушень; **Фх** - фізичний збиток, що виник внаслідок хвороботворних чинників.

МАнс - матеріальний збиток, що виник внаслідок надзвичайної ситуації; **МАп** - матеріальний збиток, що виник внаслідок нормативно-правових порушень; **МАх** - матеріальний збиток, що виник внаслідок хвороботворних чинників.

МЕДс – медична служба; **Пс** – правоохоронна служба; **КФО** – кошти фізичних осіб.

Зважаючи на вже наявну класифікацію будівель ЦГБ та пожежних депо, в межах Харківської області функціонує така їх мережа (табл.1).

Таблиця 1.

Наявні об'єкти мережі ЦГБ та пожежних депо в Харківській області.

№ п/п	Тип ЦГБ та пожежних депо	Кількість	Стан	Примітки
1	2	3	4	5
1	Центр громадської безпеки із розширеним набором функцій	0		
2	Центр громадської безпеки із середнім набором функцій	1	Проектується	
3	Центр громадської безпеки із мінімальним набором функцій	0		

1	2	3	4	5
4	Розширене пожежне депо на 8 пожежних автомобілі	1	Функціонує	
5	Розширене пожежне депо на 6 пожежних автомобілі (рис.2)	8	Функціонують	Декілька депо пошкоджено під час бойових дій
6	Розширене пожежне депо на 5 пожежних автомобілі	2	Функціонують	Декілька депо пошкоджено під час бойових дій
7	Розширене пожежне депо на 4 пожежних автомобілі	17	Функціонують	Декілька депо пошкоджено під час бойових дій
8	Розширене пожежне депо на 3 пожежних автомобілі	10	Функціонують	Декілька депо пошкоджено під час бойових дій
9	Пожежне депо на 2 пожежних автомобілі	27	Функціонують	Декілька депо пошкоджено під час бойових дій
10	Пожежне депо на 1 пожежний автомобіль	0		

Вартим уваги є і ефективність наявних пожежних депо. У ДБН Б.2.2-12:2019 "Планування і забудова територій" зазначено, що відповідно до ДСТУ 8767 Пожежно-рятувальні підрозділи (частини) повинні розміщуватись:

- із розрахунку району виїзду пожежно-рятувального підрозділу не більше ніж 3 км у функціональних зонах населених пунктів згідно з вимогами розділу 5 по дорогах загального користування для міст та селищ;

- 2 км - для підприємств з виробництвами категорій А, Б, В, що займають більше 50 % всієї площі забудови;

- 4 км - для підприємств з виробництвами категорій А, Б, В, що займають менше ніж 50 % площі забудови, а також підприємств з виробництвами категорій Г та Д [16,19].

На прикладі міст та смт Люботин, Південне, та Солоницівка (рис. 3) видно що при нормативному радіусі обслуговування пожежних частин в 3 км, смт Коротич, Новий Коротич та Пісочин знаходяться поза межами обслуговування (розрахунок зони обслуговування частин рекомендовано проводити не окресленням радіусів, а побудовою багатокутника на основі кінцевих точок маршрутів руху підрозділів, довжина яких дорівнює нормативній відстані вздовж магістралей, тож зона обслуговування розглянутих частин буде меншою ніж показано на рисунку). Аналогічну ситуацію можна зустріти і в інших частинах Харківської області.

Рис. 2. Розширене пожежне депо на 6 пожежних автомобілів
(1 ДРПЧ, м.Харків, вул. Дерев'яно, 3)

Також приводом для дискусій є додатковий пункт ДБН Б.2.2-12:2019 "Планування і забудова територій" де зазначено, що із розрахунку прибуття пожежно-рятувальних підрозділів до місця виклику за час, що не перевищує: для території міст та селищ міського типу - 10 хв; для сільських населених пунктів та за межами населених пунктів - 20 хв [16,20,21]. При умові руху пожежних машин з нормованою швидкістю 60 км/год радіус обслуговування в такому разі збільшується до 10 км в містах та селищах міського типу, та до 20 км в сільській місцевості. А при врахуванні нормативного перевищення швидкості в 20 км/год радіуси обслуговування розширюються до 13,3 та 26,6 відповідно.

Враховуючи той факт, що виклик пожежної служби частіше за все відбувається вже під час критичного стану пожежі, даний норматив не є ефективним і на зміну йому більш доцільною буде організація локальних добровольчих пожежних підрозділів, які приступлять до ліквідації пожежі раніше прибуття кадрових підрозділів, чим підвищать ефективність та якість протидії надзвичайним ситуаціям.

В підсумку можна сказати, що організація центрів громадської безпеки на територіях об'єднаних територіальних громад та створення їх мережі, є ефективним рішенням забезпечення безпеки як самих громад, так і всієї країни в цілому.

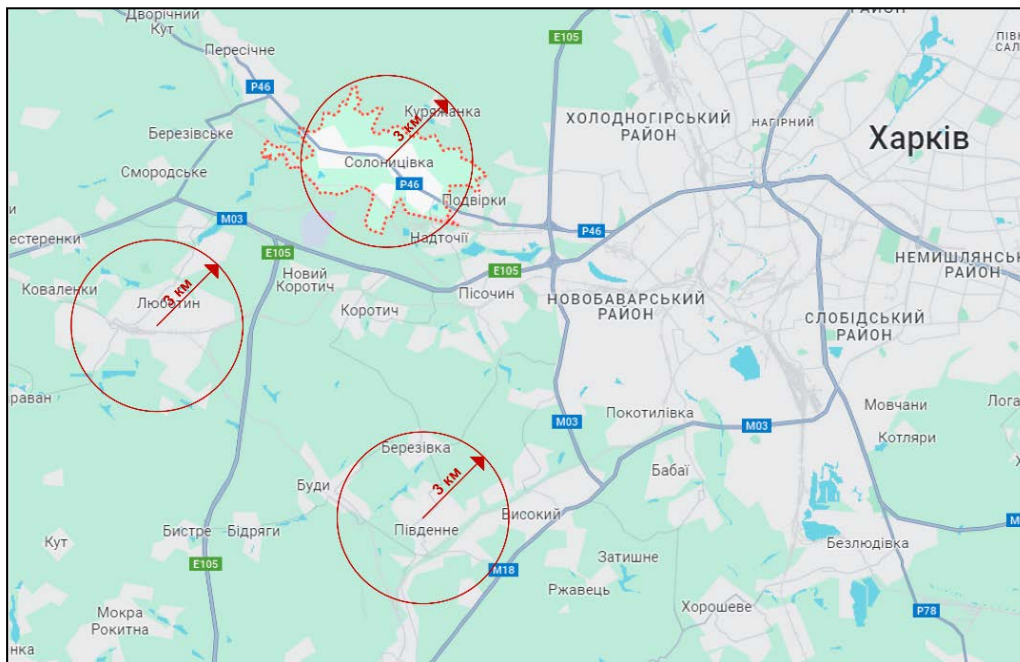

Рис 3. Радіуси обслуговування пожежних частин в містах Люботин, Південне та с/т Солоницівка Харківської області.

Висновки та рекомендації подальшого дослідження. Проаналізувавши існуючий стан організації безпеки громадян в Харківській області в цілому можна зробити висновок, що в утворених 56 об'єднаних територіальних громадах та кількості пожежних частин у них (а саме 65, значна частина з яких, була пошкоджена внаслідок бойових дій), безпекова ситуація не є достатньою для забезпечення безпеки місцевих мешканців.

Серед рекомендованих різновидів ЦГБ та пожежних депо в межах області функціонують такі їх типи: розширене пожежне депо на 8 пожежних автомобілів, розширене пожежне депо на 6 пожежних автомобілів, розширене пожежне депо на 5 пожежних автомобілів, розширене пожежне депо на 4 пожежних автомобілі, розширене пожежне депо на 3 пожежних автомобілі, пожежне депо на 2 пожежних автомобілі.

У зв'язку з цим система забезпечення безпеки громад потребує підсилення шляхом організації мережі центрів громадської безпеки та локальних добровольчих підрозділів на територіях об'єднаних територіальних громад – особливо в межах ОТГ, віддалених від великих міст області, де не є розвиненою мережа поліцейських дільниць та існує дефіцит сімейних амбулаторій.

Також важливим аспектом підсилення системи безпеки є організація місцевої пожежної охорони, правоохоронної служби, медичної служби в структурі ЦГБ та добровольчих пожежних загонів на території громади.

Одним з основних методів забезпечення безпеки ОТГ є моніторинг і оцінка ризиків та небезпек з боку утворених спеціальних служб для формування подальших дій з попередження надзвичайних ситуацій на території ОТГ.

Список бібліографічних посилань:

1. Бакурова А.В., Діденко А.В. "Формування системи безпеки об'єднаних територіальних громад." Наукові перспективи (Naukovі perspektivi) 6 (24) 2022. [Електронний ресурс] – URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/download/1876/1874>. (дата звернення: 18. 01. 2024)
2. Іванець, Г.В., Горелишев, С.А., Іванець, М.Г., Баулін, Д.С. Аналіз факторів небезпеки та ризиків виникнення надзвичайних ситуацій на території Харківської області. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. 2020. № 1(82). с.87-105 [Електронний ресурс] – URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/14892> (дата звернення: 18. 01. 2024)
3. Іванець, Г.В., Толкунов, І.О., & Попов, І.І. (2020). Аналіз можливих ризиків виникнення надзвичайних ситуацій на території Харківського регіону. Збірник наукових праць. Вип. №2(32). Problems of Emergency Situations (Проблеми надзвичайних ситуацій). – Харків: НУЦ-ЗУ, 2020. – 16 с. [Електронний ресурс] – URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/12294> (дата звернення: 18. 01. 2024)
4. Самохвалова А.І. «Основні проблеми техногенно-екологічної безпеки м.харків. шляхи їх вирішення» Суб'єкти забезпечення цивільного захисту (регіонального та місцевого рівня) в реалізації завдань із запобігання та ліквідації наслідків НС: матеріали круглого столу. – Харків: НУЦЗУ, 2021. – с. 91-92. [Електронний ресурс] – URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/12728/1/%D0%9A%D1%80%D1%83%D0%B3%D0%BB%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D1%82%D1%96%D0%BB%20%D0%A6%D0%97%2026.02.2021%20%281%29.pdf>. (дата звернення: 18. 01. 2024)
5. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. [Електронний ресурс] – URL: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>. (дата звернення: 18. 01. 2024)
6. Бурбика М.М., Солонар А.В., Янішевська К.Д. Адміністративне право України : навч. посіб. Суми : Видавниче підприємство «Мрія», 2015. 358 с. [Електронний ресурс] – URL: https://pidru4niki.com/79618/pravo/administrativne_pravo_ukrayini. (дата звернення: 18. 01. 2024)
7. Підпорядковані підрозділи Головного управління ДСНС України в Харківській області [Електронний ресурс] – URL: <https://kh.dsns.gov.ua/uk/pidporядkovani-pidrozdili-golovnogo-upravlinnya>. (дата звернення: 19. 01. 2024)
8. Список територіальних громад [Електронний ресурс] – URL: https://decentralization.gov.ua/newgromada?area_id=®ion_id=&otg_type_id=&year=&sort_by_square=&sort_by_population=&sort_by_villages=&partner_map= (дата звернення: 19. 01. 2024)
9. Рожко В.Р. «Щодо критеріїв утворення пожежно-рятувальної служби на територіях об'єднаних територіальних громад» Організаційно-управлінське та економіко-правове забезпечення діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДСЦЗ): Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А.,

2020. – с 50-53. [Електронний ресурс] – URL: <https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/konferentsii/2020/1/5.pdf#page=50>. (дата звернення: 22. 01. 2024)

10. Центри безпеки [Електронний ресурс] – URL: <https://dmpo.dsns.gov.ua/diyalnist/centri-bezpeki> (дата звернення: 22. 01. 2024)

11. Яковенко В. У Харківській області з котельні зроблять Центр безпеки громадян [Електронний ресурс] – URL: <https://www.objectiv.tv/uk/objectively/2023/06/14/u-harkivskij-oblasti-z-kotelni-zroblyat-tsentr-bezpeki-gromadyan-foto/>. (дата звернення: 30. 01. 2024)

12. Шулик В.В. Про формування центрів громадської безпеки, передумови і досвід проектування /В.В. Шулик, О.О. Гальченко, О.Б. Обідний / Містобудування та територіальне планування: Наук.-техн. збірник/ Відпов.ред. М.М. Осетрін. – К., КНУБА. №62, 2016. – С. 555-562.

13. Розвиток місцевої пожежної охорони в умовах реалізації політики децентралізації та співробітництва територіальних громад: Навчально-практичний посібник / За заг.ред. Толкованова В.В., Журавля Т.В., Фірсова С.А. – Київ. 2017 р. – 240 с.

14. Шулик В.В. Про типологічні основи формування центрів громадської безпеки об'єднаних громад /В.В. Шулик, О.Б. Обідний/ Архітектурний вісник КНУБА: Наук.-виробн. збірник/ Відпов.ред. П.М. Куліков. – К., КНУБА. №14-15, 2018. – С. 593- 604.

15. Шулик В.В., Кошель В.А. Про моделювання центрів громадської безпеки територіальних громад /В.В.Шулик, В.А.Кошель/ Просторовий розвиток: Науковий збірник / Головн. ред. П.М. Куліков. – К., КНУБА, 2023. – Вип. 4. – С. 62-75.

16. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій. [на заміну ДБН В.2.2-12-2018; чинний з 01.10.2019]. Вид. офіц. Київ: Мінрегіон України, 2018. - 177 с. (Інформація та документація).

17. Безпалова, О.І. «Запровадження проекту «Поліцейський офіцер громади» як крок у напрямі зміцнення місцевої інфраструктури безпеки», Право і безпека, 76(1), с. 13-18. (2020) [Електронний ресурс] – URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9292>. (дата звернення: 22. 01. 2024)

18. Омельчук В.С., Яценко І.А. «Організація та реалізація заходів медичного захисту населення в умовах надзвичайних ситуацій». Організаційно-управлінське та економіко-правове забезпечення діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДСЦЗ): Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2020. – с 206-208. [Електронний ресурс] – URL: <https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/konferentsii/2020/1/5.pdf#page=50>. (дата звернення: 22. 01. 2024).

19. ДСТУ 8767:2018 Пожежно-рятувальні частини. Вимоги до дислокації та району виїзду, комплектування пожежними автомобілями та проектування. [уведено вперше; чинний з 01.01.2019]. Вид. офіц. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2018. - 35 с. (Інформація та документація).

20. Про нові вимоги пожежної безпеки щодо планування і забудови населених пунктів [Електронний ресурс] – URL: <https://www.shieldfire.com.ua/pro-novi-vymogy-pozhezhnoyi-bezpeky-shhodo-planuvannya-zabudovy-naselenyh-punktiv/>. (дата звернення: 01. 03. 2024).

21. Майстренко, А.П. Територіальні громади. організація безпеки та захисту громад та територій, Матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, курсантів та студентів «Проблеми та перспективи розвитку системи безпеки життєдіяльності» ЛДУБЖД м. Львів, 2023. [Електронний ресурс] – URL: <https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/>

11951/1/%D0%9C%D0%B0%D0%B9%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf (дата звернення: 01. 03. 2024).

Doctor of Architecture, Professor **Shulyk Vasyl**,
Postgraduate student **Koshel Vladislav**,
O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

ABOUT THE CONDITION OF THE FORMATION OF PUBLIC SAFETY CENTERS OF THE TERRITORIAL COMMUNITIES OF THE KHARKIV REGION

Safety of life activity of the population is one of the main tasks of both the state authorities and local self-government authorities. The main constituent elements of providing the security of united territorial communities (UTC) and factors that affect them, depend on economic, ecological, social and information indicators. Such configuration of factors that affect the safety of the population emphasizes the importance of the process of formation within the UTC of specialized cooperative objects - public safety centers.

Having analyzed the existing condition of the organization of citizen security in the Kharkiv region in general, it can be concluded that in the formed 56 united territorial communities and the number of fire departments on their territory (namely 65, a significant part of which was damaged because of military actions), providing of the safety of the local residents is not sufficient.

Among the recommended types of PSC and fire stations within the region, the following types are functioning: expanded fire station for 8 fire trucks, expanded fire station for 6 fire trucks, expanded fire station for 5 fire trucks, expanded fire station for 4 fire trucks, expanded fire station for 3 fire trucks, fire station for 2 fire trucks.

In this regard, the system of providing of communities' security needs to be strengthened by organizing a network of public security centers and local volunteer brigades on the territories of united territorial communities – especially within the OTG, distant from large cities of the region, where the network of police stations is not developed, and deficit of family clinics exists.

Also, an important aspect of strengthening the security system is organization of local fire protection, law enforcement service, medical service in the structure of the PSC and volunteer fire brigades on the territory of the community.

Keywords: public safety centers; fire station; network of public security centers, united territorial communities.

REFERENCES

1. Bakurova A.V., Didenko A.V. "Formuvannia systemy bezpeky obiednanykh terytorialnykh hromad." Naukovi perspektyvy (Naukovì perspektivi) 6 (24) 2022. [Elektronnyi resurs] – URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/download/1876/1874> (data zvernennia: 18. 01. 2024). {in Ukrainian}
2. Ivanets, H.V., Horielyshev, S.A., Ivanets, M.H., Baulin, D.S. Analiz faktoriv nebezpeky ta ryzykiv vynyknennia nadzvychnykh sytuatsii na terytorii Kharkivskoi oblasti. Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. 2020. № 1(82). S. 87-105 [Elektronnyi resurs] – URL: <http://repositc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/14892> (data zvernennia: 18. 01. 2024). {in Ukrainian}
3. Ivanets, H.V., Tolkunov, I.O., & Popov, I.I. (2020). Analiz mozhlyvykh ryzykiv vynyknennia nadzvychnykh sytuatsii na terytorii Kharkivskoho rehionu. Zbirnyk naukovykh prats. Vyp. №2(32). Problems of Emergency Situations (Problemy nadzvychnykh sytuatsii). – Kharkiv: NUTs-ZU, 2020. – 16 s. [Elektronnyi resurs] – URL: <http://repositc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/12294> (data zvernennia: 18. 01. 2024). {in Ukrainian}
4. Samokhvalova A.I. «Osnovni problemy tekhnohenko-ekolohichnoi bezpeky m.kharkiv. shliakhy yikh vyrishennia» Subiekty zabezpechennia tsyvilnoho zakhystu (rehionalnoho ta mistsevoho rivnia) v realizatsii zavdan iz zapobihannia ta likvidatsii naslidkiv NS: materialy kruhloho stolu. – Kharkiv: NUTsZU, 2021. – s. 91-92. [Elektronnyi resurs] – URL: <http://repositc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/12728/1/%D0%9A%D1%80%D1%83%D0%B3%D0%BB%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D1%82%D1%96%D0%BB%20%D0%A6%D0%97%2026.02.2021%20%281%29.pdf> (data zvernennia: 18. 01. 2024). {in Ukrainian}
5. Konstytutsiia Ukrainy // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). – 1996. [Elektronnyi resurs] – URL: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution> (data zvernennia: 18. 01. 2024). {in Ukrainian}
6. Burbyka M.M., Solonar A.V., Yanishevskia K.D. Administratyvne pravo Ukrainy : navch. posib. Sumy : Vydavnyche pidpriemstvo «Mriia», 2015. 358 s. [Elektronnyi resurs] – URL: https://pidru4niki.com/79618/pravo/administrativne_pravo_ukrayini (data zvernennia: 18. 01. 2024). {in Ukrainian}
7. Pidporiadkovani pidrozdily Holovnoho upravlinnia DSNS Ukrainy v Kharkivskii oblasti [Elektronnyi resurs] – URL: <https://kh.dsns.gov.ua/uk/pidporyadkovani-pidrozdili-golovnoho-upravlinnya> (data zvernennia: 19. 01. 2024). {in Ukrainian}

8. Spysok terytorialnykh hromad [Elektronnyi resurs] – URL: https://decentralization.gov.ua/newgromada?area_id=®ion_id=&otg_type_id=&year=&sort_by_square=&sort_by_population=&sort_by_villages=&partner_map= (data zvernennia: 19. 01. 2024). {in Ukrainian}

9. Rozhko V.R. «Shchodo kryteriiv utvorennia pozhezhno-riativalnoi sluzhby na terytoriiakh obiednanykh terytorialnykh hromad» Orhanizatsiino-upravlinske ta ekonomiko-pravove zabezpechennia diialnosti Yedynoi derzhavnoi systemy tsyvilnoho zakhystu (YeDSTsZ): Materialy V Vseukrainskoi naukovopraktychnoi konferentsii. – Cherkasy: Vydavets Chabanenko Yu. A., 2020. – S. 50-53. [Elektronnyi resurs] – URL: <https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/konferentsii/2020/1/5.pdf#page=50> (data zvernennia: 22. 01. 2024). {in Ukrainian}

10. Tsentry bezpeky [Elektronnyi resurs] – URL: <https://dmpo.dsns.gov.ua/diyalnist/centri-bezpeki> (data zvernennia: 22. 01. 2024). {in Ukrainian}

11. Yakovenko V. U Kharkivskii oblasti z kotelni zrobliat Tsentri bezpeky hromadian [Elektronnyi resurs] – URL: <https://www.objectiv.tv/uk/objectively/2023/06/14/u-harkivskij-oblasti-z-kotelni-zroblyat-tsentri-bezpeki-gromadyan-foto/> (data zvernennia: 30. 01. 2024). {in Ukrainian}

12. Shulyk V.V. Pro formuvannia tsentriv hromadskoi bezpeky, peredumovy i dosvid proektuvannia /V.V.Shulyk, O.O.Halchenko, O.B. Obidnyi / Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia: Nauk.-tekhn. zbirnyk/ Vidpov.red. M.M. Osetrin. – K., KNUBA. №62, 2016. – S. 555-562. {in Ukrainian}

13. Rozvytok mistsevoi pozhezhnoi okhorony v umovakh realizatsii polityky detsentralizatsii ta spivrobotnytstva terytorialnykh hromad: Navchalno-praktychnyi posibnyk / Za zah.red. Tolkovanova V.V., Zhuravlia T.V., Firsova S.A. – Kyiv. 2017 r. – 240 s. {in Ukrainian}

14. Shulyk V.V. Pro typolohichni osnovy formuvannia tsentriv hromadskoi bezpeky obiednanykh hromad /V.V.Shulyk, O.B.Obidnyi/ Arkhitekturnyi visnyk KNUBA: Nauk.-vyrobn. zbirnyk/ Vidpov.red. P.M. Kulikov. – K., KNUBA. №14-15, 2018. – S. 593- 604. {in Ukrainian}

15. Shulyk V.V., Koshel V.A. Pro modeliuvannia tsentriv hromadskoi bezpeky terytorialnykh hromad /V.V.Shulyk, V.A.Koshel/ Prostorovyi rozvytok: Naukovyi zbirnyk / Holovn. red. P.M. Kulikov. – K., KNUBA, 2023. – Vyp. 4. – S. 62-75. {in Ukrainian}

16. DBN B.2.2-12:2019 Planuvannia i zabudova terytorii. [na zaminu DBN V.2.2-12-2018; chynnyi z 01.10.2019]. Vyd. ofits. Kyiv: Minrehion Ukrainy, 2018. – 177 s. (Informatsiia ta dokumentatsiia). {in Ukrainian}

17. Bezpalova, O.I. «Zaprovadzhennia proiektu «Politseiskiy ofitser hromady» yak krok u napriami zmitsnennia mistsevoi infrastruktury bezpeky», Pravo i bezpeka,

76(1), S. 13-18. (2020) [Elektronnyi resurs] – URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9292> (data zvernennia: 22. 01. 2024). {in Ukrainian}

18. Omelchuk V.S., Yatsenko I.A. «Orhanizatsiia ta realizatsiia zakhodiv medychnoho zakhystu naselennia v umovakh nadzvychainykh sytuatsii». Orhanizatsiino-upravlinske ta ekonomiko-pravove zabezpechennia diialnosti Yedynoi derzhavnoi systemy tsyvilnoho zakhystu (YeDSTsZ): Materialy V Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii. – Cherkasy : Vydavets Chabanenko Yu. A., 2020. – s 206-208. [Elektronnyi resurs] – URL: <https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/konferentsii/2020/1/5.pdf#page=50> (data zvernennia: 22. 01. 2024). {in Ukrainian}

19. DSTU 8767:2018 Pozhezhno-riatuvalni chastyny. Vymohy do dyslokatsii ta raionu vyizdu, komplektuvannia pozhezhnymy avtomobiliamy ta proektuvannia. [uvedeno vpershe; chynnyi z 01.01.2019]. Vyd. ofits. Kyiv: DP «UkrNDNTs», 2018. - 35 s. {informatsiia ta dokumentatsiia}. {in Ukrainian}

20. Pro novi vymohy pozhezhnoi bezpeky shhodo planuvannia i zabudovy naselenykh punktiv [Elektronnyi resurs] – URL: <https://www.shieldfire.com.ua/pro-novi-vymogy-pozhezhnoyi-bezpeky-shhodo-planuvannya-zabudovy-naselenykh-punktiv/> (data zvernennia: 01. 03. 2024). {in Ukrainian}

21. Maistrenko, A.P. Terytorialni hromady. orhanizatsiia bezpeky ta zakhystu hromad ta terytorii, Materialy XVIII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii molodykh vchenykh, kursantiv ta studentiv «Problemy ta perspektyvy rozvytku systemy bezpeky zhyttiediialnosti» LDUBZhD m. Lviv, 2023. [Elektronnyi resurs] – URL: <https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/11951/1/%D0%9C%D0%B0%D0%B9%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf> (data zvernennia: 01. 03. 2024). {in Ukrainian}